

Howald és Ruth Bukor:

Téka

Springer-Hungarica Atlasz – Világtörténelem

Az olvasó a ma magyar nyelven hozzáférhető legfrissebb világtörténeti kronológiát veheti kezébe. Külsőleg nem mutat sokat a kiadvány, és a betekintést nehezíti a fólia csomagolás is. Belelapozva azonban meglepődve tapasztalhatja a friss tulajdonos, hogy a Springer-Hungarica Atlasz kiválóan ötvözi Az emberiség krónikája és a Times Világtalasz erőnyeit. Nagy előnye azonban Az emberiség krónikájával szemben, hogy a történeti adatok országokra ill. ezen belül korszakokra vannak osztva (pl. Anglia 450-1066 vagy Magyarország 1301-1526). Az évszámok után találhatjuk az emiatt talán nem mindig érthetően megfogalmazott eseménymenetet. A kronológiai táblázatok mindig a könyv jobb oldalán találhatók, a bal oldalon pedig az adott szövegre vonatkozó színes térképek, ábrák, családfák segítik a térben és időben való tájékozódást. 249 színes oldal tartalmazza a mintegy 600 térképet és ábrát, amelyek ugyan nagyon esztétikusak és könnyen áttekinthetőek, de nem mentesek a kapitális tévedésektől (pl. „A normannok államalapításai” c. térképen Magyarország és Lengyelország „a viking kereskedelem révén keletkezett államok” – ként vannak jelölve. Nem is beszélve arról, hogy az Osztrák Birodalmat 1848/49-ben ábrázoló térképen a szabadságharc csatáit észbontó hiányossággal ábrázolták úgy, hogy egy történéshallgató csak a kápolnai csatát ismeri fel.). A hibák ugyan nem értelemzavaróak, de a gyakorlottabb történész számára furcsának tűnik, hogy ilyen komoly kiadványban ennyire elnagyolt adatokat és hibákat talál. Szükséges azonban leszögezni: nem ez a jellemző az atlaszra, hisz ekkora adatmennyiség összegyűjtésénél óhatatlanul becsúszik néhány hiba.

Szembetűnő továbbá, hogy a szerzők egy kronológia kedvéért sem tudtak szakítani a szinte dogmává csontosodott „európai centrum-fennsík-peremvidék” szemlé-

lettel, amely ugyan jó rendezőelv egy európai fejlődéstörténeti elemzéshez, ám nem alkalmas egy kronológia fejezeteinek terjedelmének megszabásánál. A kötetben ugyanis szinte vérlázítóan nagy terjedelmű és részletes a németlakta területek története, míg pl. az európai peremzóna (l. Lengyelország, Csehország, Magyarország) már jóval kisebb terjedelmű (pl. a Német Lovagrend 1226-1410 c. fejezet alig néhány sorral rövidebb, mint az egész középkori Magyarország története (600 év!). Ennek ellenére a világnak talán nincs olyan négyzetcentimétere, amelynek történetét kisebb-nagyobb alapossággal ne tárgyalná az atlasz (pl. prekolumbián kultúrák, vagy Afrika a felfedezések előtt).

Hogy az erőnyekről szóljunk még: a könyvben jónéhány helyen található dupla szöveges oldal, ahol az adott korszak kiemelkedő eszméi, ideológiai áramlatait (pl. A középkori egyház, A skolasztika, A reformáció (több fejezetben, nagyon részletesen), A polgári állam, Munkásmozgalom stb.), technikai fejlődésmentét, találmányait (A neolit forradalom, Az ipari forradalom stb.), taglalják részletesen a szerzők. Néhol a színes térképek mellett sematikus ábrák (pl. az 1871-es német birodalmi alkotmány, vagy az Egyesült Nemzetek felépítése, szervei, működése stb.) és családfák (pl. a spanyol és osztrák Habsburgok, az angol Plantagenet leszármazottak a Rózsák Háborúja idején) segítik a könnyebb megértést és eligazodást.

Átlapozva a Springer-Hungaricát elmondható, hogy meglévő hibái ellenére (még egyszer megismétlem: alapvető hibák, de sosem értelemzavaróak) jó kézikönyv ez a világtörténeti atlasz és kronológia. Akinek nincs még az otthoni könyvtárában valami hasonló, azt ajánlom, ezzel töltse ki az űrt. Az ára: 1490 Ft.

Németh Zoltán